

Ю.М.БОЙЧУК,

асистент кафедри іноземних мов і
країнознавства Інституту туризму
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»,
м. Івано-Франківськ

РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ШКОЛЯРА МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА ДОПОМОГОЮ ТУРИЗМУ

У статті визначено та узагальнено туристичні засоби, що яскраво впливають на розвиток творчих здібностей дитини молодшого шкільного віку. Важливим для педагога є зосередження на розвитку особистості дитини, вагомою частиною якої є творчість. На сторінках статті досліджено оптимальні умови формування творчої особистості дитини молодшого шкільного віку (6-7 до 9-10 років). Визначено найважливіші методи та засоби формування творчого індивіда під впливом суб'єктів та об'єктів туристичної галузі. Творчий розвиток дитини за допомогою туризму реалізується через комплексний підхід до виховання молодших школярів, що базується на цілісності навчального, виховного та пізнавального процесів.

Сьогодні надзвичайно важливою та актуальною стала проблема творчості, адже саме творчі люди створюють щось нове та неповторне, що використовується у всіх сферах людської діяльності. Тому одне із найважливіших завдань вчителя на сучасному етапі – розвинути креативну особистість учня.

Творчість передбачає наявність у особистості здібностей, мотивів, знань, і умінь, завдяки яким створюється продукт, що вирізняється новизною, оригінальністю, унікальністю. Творчість – психологічно складний процес. У центрі його – увага, навколо неї задіяні інші психічні процеси: увага, пам'ять, мислення, які виявляються в тих знаннях, що є в людини. Увага доповнюється здібностями і вміннями, процес творчості може відбуватися лише за умови відповідного емоційного тла.

Вихідні положення проблеми формування творчої особистості сформульовано у працях таких педагогів, як В.О.Сухомлинський, К.Д.Ушинський, А.С. Макаренко. Чимало спеціальних психологічних досліджень підтверджують позитивну роль творчості у стимулюванні пізнавальних інтересів учнів, допитливості, дослідницької активності, здатності до знаходження оригінальних рішень та прогнозування [2,14].

Молодший шкільний вік (з 6-7 до 9-10 років) визначається важливою подією в житті дитини – вступом до школи. Навчальна діяльність потребує розвитку високих психічних функцій – мимовільної уваги, пам'яті, уяви. Увага, пам'ять, уява молодшого школяра уже набуває самостійності – дитина вчиться

володіти спеціальними діями, які дають можливість зосередитись на навчальній діяльності, зберігати в пам'яті побачене чи почуте, уявити собі щось, що виходить за межі сприйнятого раніше.

У віці 7-11 років дитина починає розуміти, що вона являє собою певну особистість, яка безумовно розвивається під впливом соціуму. Вона знає, що повинна вчитися і в процесі навчання змінювати себе. Самосвідомість дитини інтенсивно розвивається, а її структура укріплюється, наповнюючись новими ціннісними орієнтаціями [6].

Серед різноманітних засобів, що сприяють формуванню нової людини, особливе місце належить туризму і краєзнавству, які посідають міцні позиції в навчально-виховному процесі в школі, профтехучилищі, у позашкільних та дошкільних установах, що здійснюють роботу з дітьми за місцем проживання, у сімейному вихованні. Поставлені завдання у справі виховання молодого покоління туризм і краєзнавство вирішують за допомогою специфічного змісту, форм і методів. Пов'язано це з тим, що туризм і краєзнавство в сучасному їх розумінні – це фізичний розвиток, оздоровлення і пізнання навколишньої дійсності, формування цінних духовних якостей особистості.

Передовий педагогічний досвід показує, що виховання молоді в туристсько-краєзнавчій діяльності успішно вирішується за умови комплексного підходу до цієї проблеми. Це означає, що процес виховання дітей тим ефективніший, чим повніше відображені в туристсько-краєзнавчій діяльності принципи педагогіки, науково обґрунтовані її зміст і методи. Експериментальні методики, розроблені з урахуванням комплексного підходу до проблеми виховання, дозволили створити систему цілорічної туристсько-краєзнавчої діяльності гуртків, загонів і груп, організованих на принципах самоврядування з використанням туристсько-краєзнавчих посад. Основу системи складають туристсько-краєзнавчі цикли, послідовна реалізація яких дає можливість вести виховну роботу неперервно і цілеспрямовано, що в кінцевому підсумку значно посилює її ефект [3,200].

Розвиток абстрактної думки спирається на конкретні уявлення. Оскільки першим ступенем пізнання є чуттєве сприйняття явищ навколишнього світу, то основне призначення туристично-краєзнавчої роботи полягає в тому, щоб пов'язати чуттєве сприйняття з абстрактною думкою. Коли діти вивчають, наприклад, яр або досліджують джерело і безпосередньо бачать об'єкти, що вивчаються, можуть протягом певного часу спостерігати за руйнівною дією води і заглибленням і яру, то вони можуть встановити чинники, які сприяють утворенню яру. На основі власних спостережень діти роблять відповідні висновки та узагальнення. Матеріал, добутий у процесі туристично-краєзнавчої роботи, поживляє урок, робить його цікавим, допомагає учням краще засвоїти наукові поняття і терміни, розширює і поглиблює їх світосприйняття, прищеплює вміння активно впливати на середовище. Туристично-краєзнавчий матеріал дає змогу вчителю при викладанні йти від загального до часткового та від часткового шляхом аналізу знову повертатися до загального, але вже збагаченого конкретними знаннями.

Використання такого матеріалу—ефективний засіб зв'язку навчання географії з життям, трудової діяльністю місцевого населення, засіб активізації пізнавальної діяльності школярів у процесі навчання та підвищення його виховного значення [4,4-5].

Література:

1. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. /О.В. Скрипченко,Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчукта ін.— К.: Просвіта, 2001.— 416 с.— Режим доступу до джерела<http://medbib.in.ua/vikova-pedagogichna-psihologiya.html>
2. Гонташ Г.Є. Формування творчої особистості. // Всесвітня література та культура. – 2003. - №5- с. 13-16
3. Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»: Збірник наукових праць – Переяслав-Хмельницький, 2011. – Вип.20. – 592 с.
4. Крачило М.П. Краєзнавство і туризм, Навч.посібник – К.: Вища школа, 1994. – 141с.
5. Маланюк Т.З. Краєзнавство і туризм:навчальний посібник / Т.З.Маланюк.:Івано-Франківськ, 2010. – 200с.
6. Мухіна В.С. Возрастная психология: феноменология развития, детство, отрочество.- Москва: АС АDEMIА, 1999. - 456с. – Режим доступу до джерела http://www.goldbiblioteca.ru/online_psihologiya/online_psistr8/758.php
7. Ожгібесов В.М. Виховання туризмом.Розповіді педагогів-позашкільників [Електронний ресурс]/В.М.Ожгібесов.-Житомир:Полісся, 2008. – Режим доступу до джерела :tourlib.net/books_ukr/ozhibesov.htm
8. Педагогіка туризму. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів./За ред..проф.Федорченка В.К., проф..Фоменко Н.А., доц..Скрипник М.І., доц.. Цехмістрової Г.С./ - К.: Видавничий дім «Слово», 2004. – 296с.
9. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч.посібник. – К.: Либідь, 2003.- 560с.